

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Articulus I. De Gradibus seu honoribus Literariis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

rum prædiorum, ex quibus proveniunt, locationem ad modicum tempus Gregorianarum Decretalium antiquo Jure permissam, patet ex *c. Ad audientiam 9. de Reb. Eccles. alien. & traditis c. Vestra 2. de Locato, & ad hanc Rubric. n. 6.*

5. Minus urget paritas cum jurisdictionis remissione; cum etiam pro ista, sive pro indulta exemptionis privilegio, pretium exigi aut accipi non possit, & contrarium perperam desumat ex *c. Constitutus cit.* quia in istius *c.* casu pensio sive census annuus, non tanquam pretium & ætimitatio remissæ jurisdictionis, sed in istius, sive præteritæ subjectionis recognitionem & concessæ libertatis signum est reservatus, juxta *c. Recepimus 8. de Privileg.* Glossa in *c. Constitutus cit. V. Recompensatio in fine, Panormit. in c. cit. n. 17. & Suarez de Simonia cap. 24. n. 37.*

Simili modo Vicarii pecuniam sive salaria non recipiunt tanquam pretium sive compensationem exercitii jurisdictionis, sed ut stipendium congruæ sibi-que debitæ sustentationis, *can. Charita-*

tem, 12. q. 2. c. Pervenit 28. de Appellat. & c. De Revertibus 3. de Clerico egrot. ne cogantur propriis stipendiis militare contra textum c. Cum secundum 16. de Prob. & dignit. & Apostolum 1. Corinth. cap. 9. v. 7. Gonzalez in c. cit. n. 5.

6. Difficilior in speciem est praxis Curia Apostolica. Sed in speciem duntaxat, quia in Clericatu Camera & Auditorum munere discrimen faciendum est inter jurisdictionem spirituales & emolumentum temporale: quorum, licet absque Simonia vitio vendi nequeat prior: neque etiam posterius, quatenus priori sive jurisdictioni est conjunctum, *can. Si quis objecerit, 1. q. 3.* vendi tamen à Papa istud potest, secundum se & nudè spectatum, sive quatenus ab illa est præcisum, *arg. c. fin.* sicut in beneficio sine labe vendi possent fructus: & hos etiam percipiendi jus, si Apostolicæ (non inferiori) autoritate à spirituali officio separatum esset, Panormit. in *c. cit. n. 2. Angelus V. Simonia 2. n. 2. cit. Suarez cap. 20. num. 6. & Palao tract. 17. disp. 3. p. 12. n. 7.*

TITVLVS V.

De Magistris & ne aliquid exigatur pro Licentia docendi,

Rubrica inherere & de Magistris seu Doctoribus, eorumque creatione scitu utiliora præmittere juvat resolutioni, ad præcedentem Rubricam *pr.* de Licentia docendi propositæ dubitationis.

ARTICVLVS I.

De Gradibus seu honoribus Literariis.

SUMMA.

SUMMARIUM.

1. Tres ordines sunt Graduatorum :
2. Baccalanrei sive Baccalaris,
3. Licentiati,
4. Et Magistri seu Doctores.
5. Eos creandi potestas ex Sacris penes summum Pontificem solum :
6. Ex Prophanis disciplinis etiam penes Imperatorem &c. residet :
7. Et communicata est alia, preferim Academicis :
8. In quibus Gradu alieni à ejuurvis Facultatis Doctores,
9. Alibi ab aliis conferuntur :
10. Recepto juramentò de observanda Clement. 2. hãc Rubr.
11. Et præviò examine :
12. Non, ut aliquando solet, umbratili,
13. Sed seriò ac rigorosò.
14. Graviter peccaminosa est promotio indigni.
15. Jura tamen Doctorum non faciliè alieni, tanquam indigno,
16. Neque etiam neganda sunt Doctores Bullatis :
17. Licet hi ad beneficia, Doctoribus conferenda, non admittantur.
18. Doctorum nomine veniunt & Jure conferuntur Licentiati :
19. Non tamen in odiosis.
20. Inter Doctores Theologi Juristas :
21. Hi Medicos, & isti Philosophos præcedunt :
22. Nisi administratio, merita, consuetudo,
23. Vel Graduum pluralitas aliud exigat.

Literatorum, sacræ alicujus aut prophanæ Disciplinæ Gradu, sive testimonio & honore publicò oratorum, tres ordines sunt. Pri-

um, eumque infimum Baccalaurei : alterum Licentiati : postremum ac supremum Magistri seu Doctores constituunt : qui Gradus, licet gradatim, non ubique tamen omnes recipi, & supremi Gradus Literarii collationi præmitti solent.

Baccalaurei sive, ut alicubi vocantur, Baccalarii aut Battalarii, unde nomen acceperint, anceps concertatio est; quidam enim cum Beato Rhenano id à *Baccillis*, quorum traditione Gradum olim consequebantur : vel à *Battulo*, veteribus Gallis prælium denotante, id ortum volunt cum Pontano *Vol. 1. Progymnas. 83.* Alii frequentiori & verisimiliori calculò id ipsis inditum ajunt à *Bacca Lauri*, sive istius frondibus jam baccatis ac frugiferis, cum Alciato in *l. Cui præcipua 57. ff. de V. S.* vel à Gallica voce *Baccelsier* militem tironem, aut inferioris ordinis nobilem significante, cum *Besoldo de Studios. cap. 6.* & *Dufresne Glossar. V. Baccalaris.* Undecunque autem profuxerit appellatio, Baccalaureorum nomine hodie exaudimus eos, qui sui in Scientia profectus primum testimonium publicum sunt consecuti : quod temporum & locorum varietate variè, in florentissima nostra Universitate sub secundi initium, aut finem primi anni Artium ac Philosophiæ : Theologiæ autem studiosis sub finem secundi, aut tertii anni initium præviò examine decerni, & illis publicè, his verò privatim exhiberi conluevit.

Licentiatorum appellatione veniunt, quibus supremum in Scientia aliqua honorem, sive Magisterii vel Doctoratus gradum ejusque insignia publicè capeffendi collata est Licentia seu facultas, *Decius in c. Eam te 7. de Rescript. n. 21.* à qua & verbo *μύλλον*, futurum denotante, à *Budæo Meliodidascali* designati, seu quasi Doctores ab aliis nuncupantur, *cit. Besold. cap.*

fold. cap. 8. & Iterum de Grad. Acad. cap. 4. n. 10. Concedi Licentia nemini solet, nisi alicujus Scientiæ prælectiones seu exercitationes frequentandò expleverit præscriptum tempus, & per experimenta omnia summo eo honore dignus judicatus atque, ut Zenonis Imp. de Armata militia loquentis, phrasi utar, *Sacram probatoriam fuerit consecutus*, l. *Neminem* 17. C. de Re milit. DD. cit. & Hermes *Fascicul. Jur. Publ. cap. 33. n. 155.*

4. Magistri nomen hoc loco non accipitur pro omni eo, cui summa rerum cura incumbit, ut l. *Cui præcipua est*. quò sensu militum, peditum, equitumve, qui ipsis præest, Magister dicitur, l. 1. ff. de Offic. Magistr. milit. sed pro eo, qui, Liberalium artium & Philoſophiæ curriculò confectò, supremà ex iis Laureà solenni ritu est condecoratus; & vulgi usu à Doctore, at non ubique, distinguitur; cum in Parisiensi, Salmantina, Lovaniensi & aliis Studiorum generalium Universitatibus supremò in Theologica scientia honore ornati, Magistri vocentur, teste cit. Besoldo cap. 7. & Mendo de Jure Acad. Lib. 1. n. 292. ut propterea aliqui in sacra hac Scientia & in Artibus ac Philoſophia, Magistrorum: Doctorum autem nomine intelligant in Jure vel Medicina supremum gradum adeptos, Glossa in *Clement. 2. V. Doctoratus*: licet, vocis notatione spectatà, in quavis disciplina excellentibus & honore illò conspicuis accommodetur; & præter id, quod ex vocum derivatione desumitur, inter Magistrum & Doctorem non appareat discrimen, ut eruditè observat Zœsius in l. *Quidquid* 99. ff. de V. O. n. 6.

Quantumvis autem hoc ita sit, Germaniæ tamen nostræ Academiarum usus Doctores secernit à Magistris; & illo- rum nomine Philoſophis relicto, Docto-

rum magis honorificè appellatione indifferenter salutatur quoscumque, à Facultate seu Collegio Academico &c. ex Scientiis reliquis supremi Gradus honorem & Doctorea insignia in quavis, Apostolicà vel Imperiali Regali auctoritate erectà, vel confirmatà Academià consecutos.

Porro Gradus Literarios decernendi conferendique potestatem ex sacra Theologiæ & Juris Canonici Scientiis penes summum Pontificem: ex Jurisprudentia autem Civili, arte Medica & disciplina Philoſophica etiam penes Imperatorem aliosque Principes, superiorem in temporalibus non recognoscentes, resistere, nemo facile in dubium vocat; cum eam, quâ alii pollent, ab ipsis profuixisse, sit exploratum: nec desiderantur exempla Graduum illorum, ab ipsis collatorum; sic enim Fridericum Staphilum, cui, quòd esset uxoratus, Ingolstadiana nostra aliæque Germaniæ Universitates ex utraque sacra Scientia Doctorea insignia denegârunt, à Pio IV. summo Pontifice, transmissò & per Ecclesiæ Metropolitanæ Salisburgensis Antistitem ejus capiti impositò pileò rubrò, Doctorem renuntiatum; ab Imp. Lothario II. Studiorum Civilium restauratore complures Doctores solenni ritu inauguratos: eodémque honore Petsum, quem Legationi Turcicæ destinârat, à Rudolpho II. Imp. condecoratum, præter alios testes sunt laudati Besold. cap. 9. & Mendo Lib. 1. n. 73. & n. 360. Ratio autem, cur sacro-sanctæ Theologiæ & sacrorum Canonum Doctores creare Apostolica potius, quàm Imperialis, Regiæ, aut alterius Secularis potestatis sit, ea est; quòd Divini & Ecclesiastici Juris dogmata, sanctiones ac decreta: & quam Theologiæ & Juris Canonici Professores tradunt, sacra utriusque disciplina ex institutione ac sine

ac sine suo sit spiritualis, & ad supernaturalia, Dei scilicet cultum & Beatorum Coelitem venerationem, Fidei & Justitiae Christianae studium in fidelibus conservandum augendumque & animarum salutem ordinetur: spirituales autem & ad finem supernaturalem ordinatas disciplinas moderari, in iis profectum examinare & doctrinam approbare, spiritualis & Ecclesiasticae sit potestatis, *can. Ita dominus 3. dist. 19. can. In novo 2. dist. 21. c. Ecclesia 10. de Constitut. c. Solita 6. de Majorit. & Obed. c. Decernimus 2. de Judiciis &c.*

7. Eosdem Gradus Literarios conferendi potestatem, licet supremi illi utriusque Reipublicae moderatores communicare soleant Comitibus Palatinis, & aliis, cum personis, tum collegiis, eam tamen praecipue & perpetuo concedere & transferre consueverunt in Studiorum generalium Universitates; quod, cum a Doctoribus, ex quibus collegia constant, omnium, Naturalis ac Positivi, Divini Humanique Juris dogmatum, Regularum & decretorum explicatio ex officio tradatur, & scholarium profectus per assiduam exercitationum, experimenta atque examina exploretur, periculum non sit; ne graduum illorum collatione praestitum Scientiae testimonium publicum & destinatus honor immeritis & indignis facile obtingat.

8. Quantumvis autem in Universitatibus illis Literariorum Graduum candidati examinari & pro eorum receptione approbari soleant a Doctoribus, qui moderantur cathedras Scientiarum, ex quibus Gradus petuntur ac decernuntur, ipsa tamen istorum collatio non ubique ab iisdem fieri: & in Germaniae quidem nostrae Academicis Catholicis eos capeffendi Licentiam concedit cujusvis Procancellarius, & alicubi Cancellarius ipse: a

quo in Dilingana utriusque Juris Doctores publice renunciatos, memini, licet ipse Imperialis Juris Doctor non esset. Eiusdem & cujuscunque alterius Doctoratus supremos gradus in Bononiensi majoris Ecclesiae Archidiaconus: in Parisina & Cadomeni utriusque Cancellarius, teste Lenauer. *de Privileg. Doct. p. 1. n. 4.* & in Salmantina Universitate Scholasticus seu Magister Scholae solus confert testibus Gonzalez *in c. Quia nonnullis 4. hac Rubr. n. 5.* & Mendo *cit. Lib. 1. n. 171.* quantumvis iste solius sacrae Theologiae, vel Juris Canonici tantum sit Doctor, ut idem monet *n. 169.* Ratio; cur in promotore is, quem confert, Gradus non exigatur, est partim; quod Gradus collatione candidatus pro eo non primum approbetur: sed Doctorum examine ac iudicio approbatus Doctor solummodo declaretur & insignium traditione quodammodo investiat, Faber *in l. Tanta 2. C. de Vet. Jure enucl. & Lenauer. cit. n. 4.* partim vero; quod, cum Gradus & honores literarios ex sacris penes summum Pontificem, & ex prophanis Scientiis conferendi potestas penes Secularem etiam, praecipue Principem, resideat, ab istis in alios quoslibet per viam communicationis valeat transferri, Mendo *cit. n. 171.*

A quocunque autem, & ex quacunque Scientia, Magisterii seu Doctoratus gradus & insignia conferantur, Clemens V. *c. Quam sit 2.* sub pena semestralis suspensionis ab illorum collatione, candidatis ante promotionem deferri praecipit juramentum: quod in suae inaugurationis solennitatem ultra tria millia Turonensium argenteorum, sive ducentos quinquaginta aureos, secundum Glossam *in Clement. cit. Casu*, se non impensuros, promittant: eosque insuper efficaci adhortatione admoneri, ut suo statui convenien-

convenientem, & infra summam illam, sibi præfigendam taxam non excedant. Cujus Clementinæ Constitutionis usus, licet in quibusdam abolutus, in aliis nunquam introductus fuerit, in Alma tamen Universitate nostra hodie quoque viget. Ratio autem id statuendi fuit partim; quòd impensà in ejusmodi inaugurationis solennitatem splendorémque sæpe totà patrimonii substantià, multi redigerentur ad inopiam, & ære alieno gravarentur: plures autem, quòd expensas illas subire vel non vellent, vel non valerent, ab Academicorum Graduum receptione & sacrae prophanæque Reipublicæ salutarium disciplinarum studio retraherentur, Vivianus in *Clementinæ* partim verò; quòd indignum videretur, scientiæ defectum pecunià sive, ut Glossa *V. Excedunt* & Panormit. *n. 8.* loquuntur, imperfectum Scientiæ suppleri perfectione expensarum.

11. Dubium nunc primò est de qualitate examinis candidatorum, ad Gradus illos aspirantium. *De qualitate*, inquam; non *De necessitate*; quòd sine illo, eive alicubi æquivalente Positionum, ex præcipuis alicujus disciplinæ partibus selectarum, publica & cum doctrinæ laude suscepta promagnatione, & similibus doctrinæ experimentis, Magisterii præsertim & Doctoratùs Licentiæque gradus conferri non posse, doceamur usu, & literis Apostolicis, atque Imperialibus vel Regiis, quibus gradus & honores literarios conferendi potestas generalium Studiorum Universitatibus & aliis communicatur.

12. Qualitatem autem maximè dubiam reddunt occurrentes quandoque, tam exilis scientiæ Licentiati, Doctores & Magistri; ut de ipsorum examine, si aliunde non constaret, jure ambigi vel, eos ex primis elementis aut in speciem duntaxat examinatos, credi possit; eùm in nulla Rubrica magis versati appareant, quàm in iis, quæ de *Edendo* vel de *Juris & Facti Ignorantia* sunt, ut in *l. 1. ff. de Eo, cui mand.* Purpuratus ait *n. 455.* Cujusmodi Academicarum probris accomodati & triti sunt versiculi,

In Codice modicè:

In Digestis nihil potestis:

In Institutis estis similes brutis:

In Novellis asellu.

Et tamen creamini Doctores.

O Tempora! O Mores!

Verùm hi tales, & qui ipsos sine prævio doctrinæ experimento Doctoris insignibus condecorare damnabili temeritate præsumunt, legitimæ justæque Literariorum Graduum & honorum collationi doctrinæ examen præmitti, necesse non esse: aut, quod præmittitur, perfunctorium aut umbratile duntaxat esse posse, sibi perperam persuadent; eùm Academicis scholares solum habiles & idoneos, rigoroso præcedente examine, ut loquitur Sixtus IV. in *Generalis Studii nostri confirmatoria Constitutione*, quæ incipit *In eminenti, Calend. Augusti 1477.* edita & ab Hundo *Metropol. Salisburg. Tom. 2. fol. 420. refertur:* & Comitibus etiam Palatinis non, nisi prævio diligenti & rigoroso examine probatos, ut, quàm ii constituuntur, solennis formula habet, ad Gradus Literarios admittendi, & istorum insignis ornandi concessa sit facultas; ut ad eò commissionis ac potestatis suæ limites egrediantur Comites Palatini & alii, qui à sede Apostolica vel Imperiali Regiæ Curia acceptæ potestatis prætextu, de Scientiæ experimentis parùm aut nihil solliciti, personis antè ignotis aut nunquam visis, ad simplices vel nummis tantùm armatas preces, Doctoratùs insignia statim conferunt, vel diploma-

diplomata transmittunt. Quorum im-
probritatem aperte redarguit & rigorosi
examinis qualitatem exposcit publica ne-
cessitas; cum Reipublicæ utriusque plu-
rimùm interfit, Literariis præsertim Do-
ctoratûs ac Licentiæ gradibus & honori-
bus non nisi viros doctrinâ excellentes
condecorari; quia gradus illi ex sua in-
stitutione excellentis doctrinæ publicum
sunt testimonium: quod, si falsi vitio
laboret, in non leve discrimen adducit
Reipublicam; quia istius Magistratus,
eò delusi, facillè inducuntur, ut Fidei
ac Religionis negotia, Ecclesiarum ani-
marumque regimen, institutionem ju-
ventutis, civium gubernationē, dubiarum
quæstionû litiumque cognitionē decisio-
nemque, gestionem munerū, rerumque pu-
blicarum pertractationem committant vi-
ris, Divinarum humanarumque rerum
scientiâ, ad ea necessariâ, non instru-
ctis: & salutem etiam corporalem ipsam-
que vitâ hominibus, ejus regendæ imperi-
tis in publicam perniciem credant. Unde

14. Inferitur, lethalis culpæ reatum
contrahi ab iis, qui, Apostolicis aut Im-
perialibus rescriptis sibi indultâ faculta-
te perniciosè abutendò, Gradus & hono-
res Literarios sine ulla doctrinæ investi-
gatione, vel personis, quas necessariâ sci-
entiâ destitutas & indignas comperere,
conferre ac decernere præsumunt; cum
in re gravissima turpiter illudant Reipu-
blicæ, eamque honorum illorum teme-
rariâ profusione prostitutioneque gravi-
bus damnis ac periculis exponant: quod
utique gravi culpâ non vacat, *citt. Le-
naud. p. 1. n. 55. & Mendo Lib. 2. n. 365.*

15. Dubium secundò est, an Doctorum
privilegia competant indebitè promotis.
Negant id non pauci, eâ ducti ratione;
quod, cessante privilegii causâ, privi-
legium cesset, *c. Cum cessante 60. de Ap-
pellat. Quæ Opinio, licet æquitati ad-*

modùm consentanea sit, in praxi tamen
magnopere cavendum est; ne commu-
nes illorum prærogativæ & privilegia fa-
cillè denegentur ei, cui ab aliquo Colle-
gio Academico, vel Comite etiam Pa-
latino, Doctorea dignitas est concessa;
nisi ei Principali aliâve legitimâ authori-
tate malè obtentæ dignitatis nomen sit
ablatum.

Dubium tertio est de Doctoribus, 16.
ut vocamus, Bullatis, hoc est, gradum
Doctorem, non in Studiorum genera-
lium Universitate, sed rescriptò Princi-
pis, vel à Comite Palatino adeptis. Quos
iustò aliqui benigniùs, Academicis præfe-
rendò: alii inclementiùs habent, eos,
tanquam bullas inflatas ventò & doctri-
næ vacuas, penitus reprobandò. Me-
liùs alii ipsis, quando à summo Princi-
pe Ecclesiastico vel Seculari, præviò A-
cademicorum aliorumve Doctorum exa-
mine, gradu illò judicati sunt digni, in-
ter Doctores excellentiam adstruunt.
Non etiam, quando à Comite Palatino
aliòve Apostolici vel Imperialis privilegii
prætextu sunt renuntiaci, præsertim si à
talibus gradum adepti sint sine ullo vel
serio experimento Scientiæ, quæ Litera-
rii gradus omnis est fundamentum. Quin
à talibus adepti gradum, etiamsi doctri-
nâ excellent, ad Literariorum Universi-
tatum cathedras non facillè admittuntur.
Imò Pius V. *Constitutione*, quæ incipit
Quamvis, 1568. editâ ad Doctoratûs,
Magisterii vel Licentiæ gradus à Co-
mitibus Palatinis & aliis, prætextu
facultatum à sede Apostolica sibi in-
dultarum, promotos ullâ ejusmodi gra-
dûs prærogativâ, dignitates cæteraque
beneficia Ecclesiastica concernente, no-
luit gaudere. Quâ in re Beatus Pius
inhæsit vestigiis S. Synodi Tridentinæ,
exigentis; ut ad dignitates & beneficia il-
la assumantur, qui in Universitate Stu-
diorum

diorum Magistri vel Doctores aut Licentiatum in sacra Theologia vel Jure Canonico merito sunt promoti, *Sess. 22. cap. 2. de Reformat.*

18. Dubium quartum est, an Licentiatum gaudeant juribus ac Privilegiis Doctorum. Qua in re magna dissensio & in utramque partem non leves sunt rationes: & his quidem Licentiatos non gaudere, docet ipsa solennitas inaugurationis: quæ demum Licentiatum, cum appellatione insignia Doctorum recipiunt, à Promotore privilegia illa tribuuntur, non obscurò argumentò, eam Licentiatum ante inaugurationem non competitivisse. Cujus etiam illationis contrarium non levis momenti ratio suadet; quia jura & privilegia illa Doctoribus non competunt ratione solennitatis adhibitæ in promotione: sed ratione excellentis & legitime approbatæ doctrinæ; istius autem excellentia manifestata per examina, & ipsam Licentiæ concessione legitime approbata jam fuit; cum rigorosò examine perfuncti jam sint: & conspirantibus Doctorum calculis approbata doctrina inaugurationis solennitate nec crescat, nec magis reluceat, hòc ipsò; quòd ista absque novo scientiæ experimento peragatur. Hujus rationis vi perluasi *cit. Alciatus in l. Cui præcipua cit. Lenauder p. 4. n. 11. Belfold, cap. 8. Hermes cap. 33. n. 155. & Mendo Lib. 1. n. 133.* in materia favorabili & causis ac negotiis omnibus, Doctorem simpliciter & absque solennis promotionis mentione exigentibus, Licentiatum admittunt, eumq; Doctorum jure censi ac privilegiis gaudere, docent; ut potentia actui proxima pro ipso actu reputetur, *arg. l. Filius familias 43. de Testam. milit. &* sicut hòc textu proximè accingendus pro accincto, sic Licentiatum, tanquam proximè doctorandus, habeatur pro Doctore, ex communi loquendi usu; qui

appellationem hanc illi sine falsi crimine & mendacio adstruit, *Jafon in l. Quamvis 2. c. de Inoffic. testam. ex mente etiam S. Synodi Tridentinæ Licentiatos Doctoribus æquiparantis cap. 2. cit. Sess. 23. cap. 18. & Sess. 24. cap. 8. 12. 16. & 18. de Reformat.*

Dixi, *In favorabilibus;* ut ad dignitates, beneficia & officia Ecclesiastica, ad Consiliarium, Assessorum, Advocatorum, Procuratorum & similia munera Doctorem, non expressam promotionis qualitate, exposcentia admittantur: non etiam, ut exclusi Licentiatum censeantur, si alicubi, ut Hamburgi, à Senatu excludantur Doctores; quia horum nomine illi non veniunt in odiosis, *Hermes l. cit. & Mendo n. 332.*

Dubium quintum est de Doctorum Ordine: cujus, sive itionis ac sessionis in congressibus, & in senatu suffragationis prærogativa plurimum pendet à consuetudine; ut proinde in præcedendi jure tuendus sit is, cui hoc diuturni usus observantia stabilivit, *arg. c. fin. de Consuet. & l. De quibus 32. ff. de LL. Baldus in c. Cum olim 6. de Consuet. & Menochius Consil. 51. n. 47.* Ista autem Ordinis prærogativam inter DD. passim tribuit Theologis, & ab his proximum locum Jurium Doctoribus, atque hos inter Canonistam ante Legistas defert: non tamen sine ambitiosa concertatione Medicorum, secundum locum sibi deposcentium, sed passim obtinentium tertium, & præcedentium Philosophos: qui cum Liberalium artium Professoribus Doctorum ordinem claudunt, *cit. Lenaud. p. 3. n. 1. & 2. Cassan. Catalog. Gloria mundi p. 10. & Hermes cap. cit. à n. 144.* Quæ verò ratione usu constitutus hic ordo reguletur, non satis est exploratum. Verisimilius, qui eum introduxere, in singularum disciplinarum objectum, finemque, ne-

que, necessitatem & utilitatem oculos habuere intentos: & quò earum aliqua præstantius objectum ac finem habet: quò magis necessaria, aut ad utriusque sacræ vel prophanæ Reipublicæ commu- ne bonum ac felicitatem stabilendam utilis esse visa est, eam prætulere aliis, & digniori locò ejus cultores ac Doctores constituerunt.

22. Duo tamen hoc locò probè notanda sunt. Primum est, inferioris gradus Doctorem ei, qui superiori conspicuus est, non rarò præferri ratione ejus, quod sustinet, muneris vel administrationis, quam gerit, Gothofred. p. 1. de jure præced. cap. 3. §. 21. Menoch. Consil. 902. n. 65. & Pignatell. Tom. 5. Consult. 12. n. 33. aliquando ratione singularis excellentiæ, doctrinæ, experienciæque laborum ac meritorum, Pignat. *ibid.* à n. 30. & aliquando ex consuetudine aliòve jure speciali: vi cujus in Univeritate Salmantina inter sacræ Theologiæ & utriusque Juris Doctores non tam Scientiæ dignitas, quàm antiquitas gradus seu promotionis attenditur; ut in itu, seorsumque honoratior locus, & vox prior in suffragatione deferatur ei, qui inauguratione Doctorea alterum antecessit, teste Mendo Lib. 1. n. 300.

23. Alterum est, Doctorem duobus vel pluribus gradibus ornatum potiorum esse eò; qui ex illis unum duntaxat habet, ut Juris Canonici solius Doctore is, qui istius honoris gradum ex utroque Jure est consecutus: & huic, imò Doctore Theologo præferatur, qui ex utroque, vel altero Jure simul & sacra Theologica Scientia Doctorea insignia accepit, Felinus in Rubric. de Majorit. n. 3. Lenaud. cit. n. 1. Bordonus de Profess. cap. 5. n. 59. & Pellizar. Manual. Tract. 8. cap. 6. n. 217. Ratio est; quia geminà aut pluribus dignitatibus ornatus, cæteris pari-

bus, præferatur ei, qui ex illis unà tantum conspicuus est, ut cum Baldo in l. Sed & milites 8. pr. ff. de Excusat. tut. Navarrus Consil. 1. de Majorit. n. 6. Tiraquell. de Nobilit. cap. 5. n. 8. & aliis Regulæ instar tradunt Gothofred. p. 1. de Jure præced. cap. 3. §. 27. & Menoch. cit. n. 65. ex hac ratione, Sanguinis simul & gradus Literarii ratione Nobilem præferentes ei, qui huic, vel illi soli nobilitatem in acceptis refert.

Hinc tamen legitime non inferes, Legum simul & Medicinæ, vel istius ac Philosophiæ Doctorem Theologo præferendū; cum enim graduum illorum singuli Theologicò inferiores sint, isto condecoratum præcedendi jus fundare non possunt; quia pluribus gradibus ornatus, unum duntaxat habenti, non præferatur: nisi plurimum, quos habet, unus dignitate major vel saltem æqualis sit gradui, quem alter solum accepit, cit. Navarrus n. 7. & 15. & Menoch. n. 69.

ARTICULUS II.

De Magistro, præsertim Theologo, & Præbenda Theologi.

S U M M A R I U M.

24. Pro clericorum institutione Grammaticæ:
25. Et, si potest, etiam Theologia Magister est constituendus:
26. Quorum illi stipendium assignandum:
27. Ipsi conferenda est præbenda Theologica:
28. Cujus etiam Canonista capax est.

K 2

29. Do-